



ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1 Φεβρουαρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 324

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 983

Τροποποίηση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο πεδίο των Επιστημών της Αγωγής με τίτλο «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» (Education and Human Rights).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 4485/2017 «Οργάνωση και Λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114), και ειδικότερα τα άρθρα 30 έως και 37, 45 και 85.

2. Την υπό στοιχεία 163204/Ζ1/29.9.2017 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

3. Την υπό στοιχεία 216772/Ζ1/8.12.2017 υπουργική απόφαση «Τρόπος κατάρτισης του αναλυτικού προϋπολογισμού λειτουργίας και της έκθεσης βιωσιμότητας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών» (Β' 4334).

4. Τις παρ. 7 και 8 του άρθρου 19 και την παρ. 3α του άρθρου 42 του ν. 4521/2018 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α' 38).

5. Τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 101 του ν. 4547/2018 (Α' 102).

6. Τις διατάξεις του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195).

7. Τις διατάξεις του ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

8. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).

9. Τις διατάξεις του ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189).

10. Την υπ' αρ. 722/30.5.2018 (Β' 2501) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία ιδρύθηκε το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» (Education and

Human Rights) του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

11. Την υπ' αρ. 964/8.8.2018 (Β' 4170) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» (Education and Human Rights) του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

12. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 6η/4.11.2021).

13. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (11η συνεδρία 20.12.2021).

14. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού αποφασίζει:

την τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ, στο πεδίο των Επιστημών της Αγωγής με τίτλο «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» (Education and Human Rights), από το ακαδημαϊκό έτος 2021-22, ως ακολούθως:

Άρθρο 1

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο αντικείμενο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Εκπαίδευση και την κοινωνία γενικότερα. Το γνωστικό αυτό αντικείμενο εντάσσεται στις Επιστήμες της Αγωγής και στις Κοινωνικές Επιστήμες.

Το ΠΜΣ στοχεύει στην ανάπτυξη της θεωρίας, της έρευνας και της πρακτικής στην Εκπαίδευση και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Επιδιώκει να διαμορφώσει επιστήμονες και επαγγελματίες οι οποίοι συμμετέχουν στην έρευνα, στη διδασκαλία και στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών πολιτικών με έμφαση στην καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην εμπέδωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση.

Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών.

Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Άρθρο 2 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με το ν. 4485/2017 είναι:

1. Η Συνέλευση του Τμήματος

Αποφασίζει ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του προγράμματος και πιστοποιεί τη σχέση εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες.

2. Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ: απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία. Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβή ή αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στην επιτροπή. Πρόεδρος της ΣΕ είναι ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος ορίζεται από τη Συνέλευση μεταξύ των μελών της ΣΕ. Η θητεία του Προέδρου της ΣΕ μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- Εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων του ΠΜΣ.

- Ορίζει τον επιβλέποντα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών, ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

- Ορίζει την Επιτροπή Επιλογής των εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών από διδάσκοντες του ΠΜΣ, ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

- Εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, παράτασης σπουδών, κ.ά., και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

3. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ και ο Αναπληρωτής του: Ο Διευθυντής του ΠΜΣ είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ. Επιπλέον, είναι μέλος και Πρόεδρος της ΣΕ. Ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντή. Έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Συγκαλεί σε συνεδρίαση τη ΣΕ.

- β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του ΠΜΣ.

- γ) Ορίζει εκλογές για την αναπλήρωση μελών επιτροπών λόγω κένωσης θέσης.

- δ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.

- ε) Είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

- στ) Κατά τη λήξη της θητείας του, καθώς και της ΣΕ, συντάσσει αναλυτικό απολογισμό του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του.

Το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» υποστηρίζεται από Γραμματεία του Προγράμματος που είναι εγκατεστημένη στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ και βρίσκεται υπό την επιστολαιο της Γραμματείας του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία. Η Γραμματεία του ΠΜΣ έχει ως καθήκον τη γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ, όπως την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της ΣΕ, την καταχώριση βαθμολογιών κ.λπ.

Άρθρο 3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Στο ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α' κύκλου σπουδών των Τμημάτων Επιστημών της Αγωγής και της Εκπαίδευσης ή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ συναφών προς το αντικείμενο του ΠΜΣ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής.

Γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017.

Το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» θα δέχεται μέχρι είκοσι πέντε (25) φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος και προγραμματίζεται να απασχολεί δεκαπέντε (15) συνολικά διδάσκοντες, εκ των οποίων τουλάχιστον 60% από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ και 40% από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Αυτό αντιστοιχεί κατά προσέγγιση σε 0,3 διδάσκοντες ανά φοιτητή (ένας διδάσκων ανά 3,3 φοιτητές).

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα ΠΜΣ του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία είναι περίπου διακόσιοι εβδομήντα (270) ανά έτος σε σχέση και με τον αριθμό των περίπου χιλίων επτακοσίων προπτυχιακών φοιτητών

ανά έτος και των τριάντα ένα (31) διδασκόντων του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ.

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του Κανονισμού.

Άρθρο 4 ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με τον ν. 4485/2017 και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

Κάθε Απρίλιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του Ε.Κ.Π.Α., δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΠΜΣ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του ΠΜΣ, σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση Συμμετοχής
2. Βιογραφικό σημείωμα το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία για τις σπουδές, τη διδακτική, την επαγγελματική και την ερευνητική εμπειρία, τη γνώση της χρήσης Η/Υ και την επιστημονική και κοινωνική δραστηριότητα.
3. Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών και πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας.
4. Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, εάν υπάρχουν.
5. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.
6. Δακτυλογραφημένο κείμενο (έως μια σελίδα), όπου ο/η υποψήφιος/α αναπτύσσει τους λόγους και τα κίνητρα για υποψηφιότητα και φοίτηση στο πρόγραμμα.
7. Δύο πρόσφατες (πρωτότυπες) συστατικές επιστολές κατά προτίμηση από μέλη ΔΕΠ.
8. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
9. Αντίγραφο πιστοποιητικού άριστης γνώσης της αγγλικής γλώσσας (επίπεδο Γ2) βάσει του ΑΣΕΠ 7/2017 και του Παραρτήματος Β'. Επιπλέον, για τους ξενόγλωσσους υποψήφιους/ες αντίγραφο πιστοποιητικού ελληνομάθειας.
10. Οι πτυχιούχοι από ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να προσκομίσουν πιστοποιητικό αντιστοιχίας και ισοτιμίας από τον ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 34, του ν. 4485/2017.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή των εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών είναι η πιστοποιημένη άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας (επίπεδο Γ2). Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δεν διαθέτει το απαιτούμενο πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, η γνώση της αγγλικής γλώσσας διαπιστώνεται με γραπτή εξέταση αντίστοιχου επιπέδου που διενεργείται από το Τ.Ε.Α.Π.Η.

Η επιλογή των εισακτέων γίνεται σε δύο στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο εξετάζονται οι φάκελοι των υποψηφίων ως προς τη συνάφεια του πτυχίου προς το αντικείμενο του ΠΜΣ και ως προς τις τυπικές προϋποθέσεις. Όσοι

δεν διαθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της αγγλικής γλώσσας, εξετάζονται στην αγγλική γλώσσα. Στη συνέχεια, όσοι πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις καλούνται σε συνέντευξη από την Επιτροπή Επιλογής.

Κατά τη συνέντευξη αξιολογείται η όλη συγκρότηση και επιστημονική επάρκεια του υποψηφίου, η κοινωνική του δραστηριότητα, καθώς και το ενδιαφέρον για την επιστημονική περιοχή του ΠΜΣ. Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Μέσος όρος βαθμολογίας σε τρία προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Επίδοση σε Διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον Α' κύκλο σπουδών σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Κατοχή δεύτερου πτυχίου Α' ή Β' κύκλου σπουδών σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).
- Ερευνητική δραστηριότητα ή δημοσιεύσεις σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).
- Υπόμνημα σχετικά με τα κίνητρα συμμετοχής στο ΠΜΣ δέκα τοις εκατό (10%).
- Προφορική συνέντευξη σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

Με βάση τα συνολικά κριτήρια και την εισήγηση της Επιτροπής επιλογής η ΣΕ καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Μετά την απόφαση της Συνέλευσης οι επιτυχόντες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία την πρώτη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας με τον τελευταίο επιτυχόντα, εισάγονται όλοι οι ισοβαθμούντες ως υπεράριθμοι.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο πρόγραμμα.

Άρθρο 5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών, ορίζεται στα πέντε (5) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Μετά τη λήξη του τέταρτου (4ου) εξαμήνου, παράταση της φοίτησης για ένα εξάμηνο μπορεί να χορηγηθεί μόνο για την ολοκλήρωση της Διπλωματικής Εργασίας, μετά από αίτηση του Μεταπτυχιακού Φοιτητή και κατόπιν σύμφωνης γνώμης του επιβλέποντα καθηγητή και απόφαση της Συνέλευσης.

Δεν προβλέπεται δυνατότητα μερικής φοίτησης.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης. Δυνατότη-

τα προσωρινής αναστολής φοίτησης παρέχεται μόνο σε περίπτωση τεκμηριωμένου αιτήματος για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους και μόνο μετά την ολοκλήρωση της φοίτησης στο πρώτο εξάμηνο σπουδών. Το αίτημα εξετάζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ και εγκρίνεται από τη Συνέλευση. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρούνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Κατά τη διάρκεια της αναστολής σπουδών αίρεται η φοιτητική ιδιότητα και αναστέλλονται όλα τα σχετικά δικαιώματα, τα οποία προβλέπονται από τον νόμο (φοιτητική κάρτα, δελτίο φοιτητικού εισιτηρίου, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, σίτιση).

Άρθρο 6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

Για την απόκτηση ΔΜΣ απαιτούνται συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν την υποχρέωση παρακολούθησης και επιτυχούς εξέτασης των προβλεπόμενων μαθημάτων (υποχρεωτικών και κατ' επιλογήν) και διεπιστημονικών σεμιναρίων, ερευνητικής απασχόλησης και συγγραφής επιστημονικών εργασιών, καθώς και εκπόνησης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το τριάντα πέντε τοις εκατό (35%).

Τα μαθήματα οργανώνονται σε εξάμηνα, πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση και διεξάγονται στην ελληνική ή την αγγλική γλώσσα.

Α.ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και οι υποχρεώσεις φοίτησης ανά εξάμηνο διαμορφώνονται ως εξής:

Α' Εξάμηνο	
Μαθήματα /σεμινάρια υποχρεωτικά	ECTS
Μεθοδολογία έρευνας στο ελληνικό εκπαιδευτικό και κοινωνικό πλαίσιο	10
Κοινωνικές ανισότητες, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα	10
Μαθήματα κατ' επιλογήν	ECTS
1 μάθημα κατ' επιλογήν (1 x 10 ECTS)	10
Σύνολο	30

Β' Εξάμηνο	
Μαθήματα /σεμινάρια υποχρεωτικά	ECTS
Διεπιστημονικό σεμινάριο «Εκπαίδευση, δικαιώματα και ανισότητες»	10
Μαθήματα κατ' επιλογήν	ECTS
2 μαθήματα κατ' επιλογήν (2 x 10 ECTS)	20
Σύνολο	30

Γ' Εξάμηνο	
Υποχρεωτική Διπλωματική εργασία	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία Σεμινάριο υποστήριξης της ΜΔΕ Μαθήματα κατ' επιλογήν	20
1 μάθημα κατ' επιλογήν (1 x 10 ECTS)	10
Σύνολο	30

Δ' Εξάμηνο	
Υποχρεωτική Διπλωματική εργασία	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία Σεμινάριο υποστήριξης της ΜΔΕ Εργαστήριο Μεθοδολογίας: Ανάλυση δεδομένων Μαθήματα κατ' επιλογήν	20
1 μάθημα κατ' επιλογήν (1 x 10 ECTS)	10
Σύνολο	30

Το Πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει:

1. Μαθήματα (70 ECTS)

1.1. Υποχρεωτικά μαθήματα α' εξαμήνου σπουδών (20 ECTS)

- Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες (10 ECTS)

- Κοινωνικές ανισότητες, ανθρώπινα δικαιώματα και εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα (10 ECTS)

1.2. Κατ' επιλογήν μαθήματα (50 ECTS)

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά τη διάρκεια της διετούς φοίτησης επιλέγουν πέντε

(5) από τα παρακάτω προσφερόμενα μαθήματα:

- Γλώσσα και εκπαίδευση: 10 ECTS

- Διδακτικές πρακτικές και ετερότητες: 10 ECTS

- Έθνος, φυλή και εκπαίδευση: 10 ECTS

- Εκπαίδευση και αειφορία: 10 ECTS

- Εκπαιδευτικοί θεσμοί και ιδιότητα του πολίτη: 10 ECTS

- Θεωρία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: 10 ECTS

- Θηλυκότητες και αρρενωπότητες στον 21ο αιώνα: 10 ECTS

- Κείμενα και ταυτότητες: 10 ECTS

- Κοινωνιολογία της σχολικής γνώσης: 10 ECTS

- Μειονότητες, μετανάστες, πρόσφυγες στην εκπαίδευση: 10 ECTS

- Ταυτότητες και ομάδες: η συνάντηση του ψυχικού με το κοινωνικό: 10 ECTS

Τα μαθήματα επιλογής προσφέρονται στο χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο και στην αρχή κάθε εξαμήνου οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εγγράφονται στο ΠΜΣ και δηλώνουν τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου εξαμήνου. Για τα μαθήματα επιλογής ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις (3) και μεγαλύτερος από δεκαπέντε (15).

1.3 Μαθήματα από άλλα ΠΜΣ του ΕΚΠΑ

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν επίσης τη δυνατότητα να επιλέξουν ένα μάθημα συναφές προς το αντικείμενο του Προγράμματος από άλλα συναφή ΠΜΣ του

Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μετά από έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

2. Διεπιστημονικό σεμινάριο (10 ECTS)

Οι φοιτητές κατά το πρώτο έτος σπουδών (β' εξάμηνο) συμμετέχουν υποχρεωτικά στο Διεπιστημονικό Σεμινάριο «Εκπαίδευση, Δικαιώματα και Ανισότητες» (10 ECTS).

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (40 ECTS)

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (ΜΔΕ) εκπονείται κατά τη διάρκεια του 3ου και 4ου εξαμήνου σπουδών. Μπορεί να είναι είτε βιβλιογραφική έρευνα και μελέτη ενός θεωρητικού ζητήματος, είτε ερευνητική εργασία. Επίσης, μετά από έγκριση του/της επιβλέποντα/ουσας καθηγητή/τριας και της Συντονιστικής Επιτροπής, η ΜΔΕ μπορεί να περιλαμβάνει πρακτική άσκηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας υποστηρίζεται από σχετικό με τη ΜΔΕ σεμινάριο, καθώς και εργαστήριο μεθοδολογίας με αντικείμενο την ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, το οποίο υποστηρίζει την έρευνα των φοιτητών.

Β. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ/ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Β.1. Υποχρεωτικά Μαθήματα

Β.1.1 Μεθοδολογία έρευνας στο ελληνικό εκπαιδευτικό και κοινωνικό πλαίσιο

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι ΜΦ την ικανότητα να συνθέτουν τις θεωρητικές προκείμενες με την ερευνητική πρακτική και τα εμπειρικά δεδομένα. Επιδιώκεται η θεωρητική, εννοιολογική και πρακτική αλληλοσυσχέτιση μεταξύ ερευνητικών ερωτημάτων, θεωρητικών επιλογών και επεξεργασίας εννοιών της έρευνας στην εκπαίδευση. Οι επιστημολογικές βάσεις διαφορετικών ερευνητικών προσεγγίσεων εξετάζονται μέσα από συγκεκριμένα επιστημολογικά παραδείγματα. Παράλληλα, εξετάζονται κριτικά οι όροι παραγωγής της νέας γνώσης και η κοινωνική χρήση της τελευταίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κριτική εξέταση της σχέσης του σχεδίου έρευνας με τη θεωρία και τα εμπειρικά δεδομένα που απορρέουν από το ερευνητικό ερώτημα. Το συγκεκριμένο μάθημα αποσκοπεί να καταστήσει τους ΜΦ ικανούς να συνδέουν τη θεωρία και τις υποκείμενες έννοιες με την κοινωνική και εκπαιδευτική έρευνα σε διαφορετικές παραδειγματικές προοπτικές – με έμφαση στην κατασκευή των κοινωνικών διακρίσεων.

Β.1.2 Κοινωνικές ανισότητες, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην κριτική παρουσίαση και αποτίμηση μιας σειράς βασικών ζητημάτων σχετικά με τις κοινωνικές ανισότητες και τα ανθρώπινα δικαιώματα στην εκπαίδευση. Οι επιμέρους θεματικές καλύπτουν μεγάλο φάσμα των ερευνητικών ενασχολήσεων του ΠΜΣ. Δίνουν έμφαση στη σύνδεση ανάμεσα στην εννοιολογική συγκρότηση της θεωρίας και την εμπειρική διάσταση της ερευνητικής πρακτικής. Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η κριτική ανάγνωση και η δημιουργική επεξεργασία της διεθνούς βιβλιογραφίας. Το μάθημα ξεκινά με τη διερεύνηση της προέλευσης, των θεσμών και των εργαλείων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ανάπτυξη μιας κριτικής κατανόησης του σύγχρονου λόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και του τρόπου που δομούνται οι κοινωνικές ανισότητες

ως εκπαιδευτικές ανισότητες στα διαφορετικά πλαίσια άσκησης πολιτικής. Εξετάζεται ιδιαίτερα το δικαίωμα στην εκπαίδευση προκειμένου να διερευνηθεί το πώς το δικαίωμα αυτό έχει επηρεάσει την ανάπτυξη πολιτικών στην εκπαίδευση. Στη συνέχεια εξετάζονται κριτικά τα πλαίσια εκπαιδευτικής πολιτικής αναφορικά με τα δικαιώματα, αλλά και οι μηχανισμοί παραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων και διακρίσεων με έμφαση στην κοινωνική τάξη, το φύλο και την εθνότητα.

Β.2 Κατ' επιλογήν μαθήματα

Β.2.1 Γλώσσα και εκπαίδευση

Το μάθημα εστιάζει στο πώς οι γλωσσικές πρακτικές και ιδεολογίες στο σχολείο και ευρύτερα στην κοινωνία καθορίζουν την (ανα)παραγωγή γνώσης, ιδεολογίας και κοινωνικής ισχύος. Στην εισαγωγή οι κυρίαρχες αντιλήψεις για τη γλώσσα – επιστημονικές και καθημερινές – εμφανίζονται ως κοινωνικο-ιστορικά προϊόντα, που καθορίζουν το πώς αντιλαμβανόμαστε το ρόλο της γλώσσας στην εκπαίδευση. Η κυρίαρχη στρουκτουραλιστική παράδοση στις επιστήμες της γλώσσας, η οποία εκλαμβάνει τη γλώσσα ως αυτόνομο αντικείμενο, αντιπαράκειται με κοινωνικές- λειτουργικές παραδόσεις που την εκλαμβάνουν ως κοινωνικό σύστημα νοηματοδότησης. Στη βάση των τελευταίων ακολουθεί μια εισαγωγή σε ζητήματα κρίσιμα για την εκπαίδευση, κυρίως στην κοινωνική ποικιλομορφία και συνεχή αλλαγή της γλώσσας όπως και στη σχέση της με τη σκέψη, την ιδεολογία, τις κοινωνικές ταυτότητες και σχέσεις. Στο τρίτο και πιο κομβικό μέρος του μαθήματος, εξετάζονται οι γλωσσικές πρακτικές και ιδεολογίες μέσα στο σχολείο, τόσο από τη σκοπιά των κοινωνικών δυναμικών που τις διαμορφώνουν όσο και των επιπτώσεών τους – γνωσιακών, ιδεολογικών και κοινωνικο-πολιτικών. Έμφαση δίνεται στη συγκρότηση και στο ρόλο των αναλυτικών προγραμμάτων γλώσσας, τα οποία παραδοσιακά προωθούν μια εθνική πρότυπη γλώσσα και αναπαράγουν κοινωνικές ανισότητες και ιδεολογίες. Ειδικότερα τα ζητήματα του γραμματισμού και της διγλωσσίας/πολυγλωσσίας εξετάζονται στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της πολυπολιτισμικότητας των σύγχρονων εθνικών κρατών.

Β.2.2 Διδακτικές πρακτικές και ετερότητες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική ανάλυση της έννοιας της ανομοιογένειας των σχολικών τάξεων στις πολλαπλές της εκφράσεις και στη σύνδεσή της με την έννοια της ετερότητας. Εξετάζεται η σχέση μεταξύ του θεσμικού πλαισίου της εκπαίδευσης (αναλυτικά προγράμματα, εκπαιδευτική πολιτική) και της καθημερινής εκπαιδευτικής πράξης, μέσα από τη μελέτη επιμέρους περιπτώσεων και με τη βοήθεια αναλυτικών εργαλείων που προσφέρουν η εκπαιδευτική και κοινωνική ψυχολογία, η κοινωνική ανθρωπολογία και η παιδαγωγική θεωρία. Κάθε συνάντηση ξεκινά με μια εισαγωγή της διδάσκουσας, η οποία καθορίζει και το πλαίσιο της συζήτησης που θα ακολουθήσει με τους φοιτητές. Στην πρώτη ενότητα του μαθήματος παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και στις ΗΠΑ και τον Καναδά η καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική έχει απαντήσει στην πρόκληση που αποτελεί η διαχείριση της διαφοράς σε μια σχολική τάξη.

Στη δεύτερη ενότητα η έμφαση του μαθήματος δίνεται στη συστηματική, αναλυτική, κριτική ανάγνωση συγκεκριμένων παιδαγωγικών πρακτικών μέσα από ποικίλο υλικό (βίντεο, καταγραφές, παιδαγωγικό υλικό, εργασίες μαθητών/τριών).

B.2.3 Έθνος, φυλή και εκπαίδευση

Το μάθημα πραγματεύεται την ανάδυση και εξέλιξη της έννοιας της "φυλής", καθώς αυτή μετατρέπεται από εργαλείο ανθρωπολογικής ταξινόμησης σε κριτήριο φυλετικής κατηγοριοποίησης και στη συνέχεια σε μέτρο κοινωνικής ιεράρχησης και αποκλεισμού.

Οι επιμέρους θεματικές περιλαμβάνουν: τη γένεση του ευρωπαϊκού ρατσισμού, τη συνάρτηση της ιδέας της φυλετικής ιδιαιτερότητας με την ανακάλυψη του Νέου Κόσμου, με την ευρωπαϊκή αποικιοκρατία αλλά και με την ιδέα της επιστροφής στη μητέρα Ασία, καθώς και τον ρόλο του ρατσισμού στη συγκρότηση των ευρωπαϊκών εθνών (ιδιαίτερα σε σχέση με την αντιπαλότητα του γερμανικού και του λατινικού στοιχείου).

Επίσης, εξετάζονται τα επιχειρήματα των φυλετικών θεωριών από τα μέσα του 19ου αιώνα μέχρι και το τέλος του ναζισμού, με ιδιαίτερη έμφαση: στις φυλετικές (ανθρωπολογικο-βιολογικές) θεωρίες του 19ου αιώνα, στον ρατσισμό του 20ού αιώνα (πρακτικές φυλετικών διακρίσεων, διωγμών και εξολόθρευσης) και στις παραλλαγές του σύγχρονου ρατσισμού στη λεγόμενη «μεταναζική εποχή».

Τέλος, διερευνώνται οι συνέπειες του ρατσισμού στα εκάστοτε ιστορικά τους συμφραζόμενα (Ολοκαύτωμα, γενοκτονίες, εθνοκαθάρσεις, διωγμοί μειονοτήτων, ξενοφοβία, βίαιες εθνικιστικές ή εθνοτικές κινητοποιήσεις, σύγχρονο προσφυγικό πρόβλημα/ισλαμοφοβία) και στο πώς αυτές επηρεάζουν τη συλλογική συνείδηση, ιδιαίτερα μέσω των εκπαιδευτικών θεσμών.

B.2.4 Εκπαίδευση και Αειφορία

Το μάθημα εισάγει τους/ις ΜΦ σε διάφορα ζητήματα που αναδύονται σε σχέση με την εκπαίδευση για την αειφορία. Αναλύονται η έννοια της αειφορίας καθώς και οι βασικές έννοιες του περιβάλλοντος, της φύσης, της οικολογίας και της οικονομικής ανάπτυξης που προσδιορίζουν την εκπαίδευση αυτή. Διερευνώνται η διαμόρφωση, η εξέλιξη, η στοχοθεσία και τα χαρακτηριστικά του πεδίου αυτού υπό το πρίσμα των σύγχρονων περιβαλλοντικών ζητημάτων και κοινωνικοπολιτικών κινήσεων. Αναλύονται κριτικά οι θεωρίες, οι επιστημολογικές προσεγγίσεις, τα ιδεολογικά ρεύματα και οι τάσεις που διαμορφώνουν και επηρεάζουν το σύγχρονο διεθνές σκηνικό σχετικά με την αειφορία και την εκπαίδευση. Εξετάζονται οι κοινωνικές ανισότητες και τα ανθρώπινα δικαιώματα σε σχέση με βιώσιμα περιβάλλοντα και ποιότητα ζωής καθώς και η επέκταση της έννοιας των δικαιωμάτων σε άλλες μορφές ζωής.

B.2.5 Εκπαιδευτικοί θεσμοί και ιδιότητα του πολίτη

Το μάθημα αναλύει το ζήτημα της συγκρότησης των εκπαιδευτικών θεσμών ως πεδίου του δημόσιου χώρου και πολιτικής του κράτους. Ιδιαίτερα εξετάζεται η σχέση της εκπαίδευσης με τις διαδικασίες πολιτικής κοινωνικοποίησης, τη διαμόρφωση της ταυτότητας του πολίτη και τη συγκρότηση των κοινωνικών και πολιτικών δικαι-

ωμάτων. Το πλαίσιο αναφοράς είναι κατά κύριο λόγο τα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών της ευρώπης, ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κριτική προσπέλαση των παραπάνω σε αναφορά με τους εκπαιδευτικούς θεσμούς στην Ελλάδα, στην προοπτική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

B.2.6 Θεωρία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Το μάθημα ιχνηλατεί τη γενεαλογία των εννοιολογήσεων και θεωρήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: από το κλασικό «φυσικό δίκαιο» και τα «φυσικά δικαιώματα» στα ανθρώπινα δικαιώματα της νεωτερικότητας, τις σύγχρονες χρήσεις και καταχρήσεις τους· και από τα ανθρώπινα δικαιώματα ως υπόσχεση χειραφέτησης από την καταδυνάστευση και εφελτήριο αντίστασης στα προνόμια της απόλυτης εξουσίας, σε εργαλειακές ρητορικές καταχρήσεις και καταστρατηγήσεις τους (π.χ. «ανθρωπιστικοί πόλεμοι»).

Ειδικότερα, το μάθημα εξετάζει τη φιλοσοφία των «δικαιωμάτων του ανθρώπου», ξεκινώντας από τις κλασικές απαρχές και τους Χομπς, Λοκ και Ρουσό, τη Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη και την Ολυμπία ντε Γκουζ, την Αμερικανική Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας, τη Χάρτα Δικαιωμάτων, τη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας της Αιτής και την απαγόρευση της δουλείας. Προχωρά κατόπιν στις κριτικές του Χέγκελ και του Μαρξ, και στρέφεται προς την Χάνα Άρεντ, τον Λεβινάς, την αναδιατύπωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετά από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, και, τέλος, στις κριτικές θεωρήσεις του Ζακ Ντερριντά, του Κώστα Δουζίνα, της Τζούντιθ Μπάτλερ, του Ζακ Ρανσιέρ, και του Τζόρτζιο Αγκάμπεν.

Ακολουθώντας μια διεπιστημονική τροχιά, που περιλαμβάνει την πολιτική φιλοσοφία, την πολιτισμική κριτική, την κοινωνική ανθρωπολογία, την ιστορία, την ψυχαναλυτική θεωρία και τις σπουδές φύλου, το μάθημα διερευνά την εδραίωση της φιλοσοφίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ιστορία του πολιτικού φιλελευθερισμού, καθώς και κριτικές, εναλλακτικές θεωρήσεις που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο της σύγχρονης πολιτικής φιλοσοφίας.

Βασικός άξονας της προβληματικής είναι το ερώτημα του πώς συγκροτείται/ορίζεται/αναγνωρίζεται το «ανθρώπινο» των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: πώς, δηλαδή, ορίζεται και πώς περιορίζεται αυτό που δικαιούται αναγνώριση ως ανθρώπινο, πώς ορίζεται και πώς περιορίζεται η ανθρώπινη ιδιότητα και το (νομικό) υποκείμενο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ποιος/α έχει δικαίωμα να έχει δικαιώματα (Άρεντ) και ποιες σχέσεις εξουσίας ρυθμίζουν αυτή την απόφαση; Πόσο οικουμενικοί είναι αυτοί οι ορισμοί και σε τι είδους αποκλεισμούς εδράζονται;

Το ερώτημα σε ποιους/ποιες ανήκουν τα ανθρώπινα δικαιώματα συνδέεται άρρηκτα με τις κοινωνικές διακρίσεις που διέπουν την κοινωνική εμπειρία του ανήκειν, όπως είναι η φυλή και η εθνότητα, το φύλο, η σεξουαλικότητα, η κοινωνική τάξη και η οικονομική κατάσταση, η αρτιμέλεια και η αναπηρία, η ηλικία, κτλ. Μέσα από αυτή την προβληματική, θα εξετάσουμε τη σχέση των δικαιωμάτων με τις έννοιες της ελευθερίας, της ισότη-

τας, της δικαιοσύνης και της αξιοπρέπειας. Επίσης, θα οδηγηθούμε σε ένα στοχασμό για τα δικαιώματα του ανθρώπου ως δικαιώματα των άλλων, δηλαδή σε έναν ηθικό και πολιτικό αναστοχασμό για τον οικουμενικό «άνθρωπο» του φιλελευθερισμού και τις ετερότητές του.

B.2.7 Θηλυκότητες και Αρρενωπότητες στον 21ο αιώνα

Το μάθημα εξετάζει την έμφυλη διάσταση της κοινωνικότητας, μέσα από το πρίσμα των Κοινωνικών Επιστημών. Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, τα νοήματα, τα οποία συνδέονται με τις αρρενωπότητες και τις θηλυκότητες διαμορφώνουν συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές ιεραρχίες, σχέσεις διάκρισης αλλά και αποκλεισμού. Η εδραίωση των πολιτικών ταυτότητας σε ένα περιβάλλον υπερποικιλότητας αναδεικνύει ομάδες με αιτήματα αναγνώρισης, που αντλούν από πραγματεύσεις και προκλήσεις στο διπολικό σχήμα του φύλου. Το φύλο λοιπόν (ως κατηγορία ανάλυσης) και η σεξουαλικότητα (ως σύνολο πρακτικών) είναι στο κέντρο των ενδιαφερόντων του μαθήματος. Η διαμόρφωση των ομάδων σχετίζεται με τους τρόπους συγκρότησης των έμφυλων, ταξικών και φυλετικών εκδοχών διαφορετικών και (συνά) ρευστών ταυτοτήτων. Η ποιοτική διάσταση των πρακτικών και η συνακόλουθη εξαγωγή νοημάτων από άτομα και ομάδες εξαρτώνται από τις κοινωνικές σχέσεις, τα δίκτυα και τους πόρους, που κάθε φορά μπορούν (ή δεν μπορούν) να κινητοποιούνται για την επίτευξη των ατομικών ή των συλλογικών στόχων. Η ομοφοβία και η τρανσφοβία ως έμφυλα πλαίσια, διαπλέκονται με φυλετικές, ταξικές, ηλικιακές κ.ά. παραδοχές και συγκροτούν «κόμβους» όπου υποκείμενα, ομάδες και πρακτικές λογοκρίνονται, συγκρούονται και ιεραρχούνται. Με βάση την έννοια της «κομβικότητας», η οποία εκκινεί από τις Σπουδές για τα Φύλα, μελετάται η ανα/παραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων και οι διεκδικήσεις εκ μέρους διαφορετικών κοινωνικών ομάδων με διακριτές έμφυλες ταυτότητες.

B.2.8 Κείμενα και ταυτότητες

Το μάθημα αντλεί από διαφορετικές προσεγγίσεις που εντάσσονται στον χώρο της ανάλυσης λόγου (Discourse Analysis) και δίνει έμφαση σε ζητήματα κατασκευής ταυτοτήτων μέσω του λόγου. Οι ταυτότητες νοούνται όχι ως εγγενείς, στατικές και αναλλοίωτες ιδιότητες των ατόμων, αλλά ως δυναμικές, κοινωνικά προσδιορισμένες και πολλαπλές κατασκευές των ατόμων ανάλογα με τους συγκεκριμένους στόχους τους και τις εκάστοτε περιστάσεις (Benwell and Stokoe 2006, Αρχάκης και Τσάκωνα 2011). Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιούνται, μεταξύ άλλων, το αφηγηματικό μοντέλο του Labov (1972) και το μοντέλο για την κατασκευή αφηγηματικών ταυτοτήτων του Bamberg (1997, 2004), η θεωρία του χιούμορ (Attardo 2001, Τσάκωνα 2013), η θεωρία περί γλωσσικής δημιουργικότητας (Carter 2004), αλλά και κριτικές προσεγγίσεις του λόγου (Wodak and Meyer 2001, van Dijk 2008) για την ανάλυση ποικίλων κειμενικών ειδών. Σε αυτά περιλαμβάνονται προφορικές και δημοσιογραφικές αφηγήσεις, πολιτικός λόγος, χιουμοριστικά κείμενα, κείμενα από τα ΜΜΕ, μαθητικά γραπτά κ.λπ. Τα θεωρητικά και αναλυτικά εργαλεία που θα αποτελέσουν αντικείμενο διδασκαλίας μπορούν να αναδείξουν πώς οι ομιλητές/

τριες κατασκευάζουν ποικίλες ταυτότητες και προβάλλουν συγκεκριμένες ιδεολογικές θέσεις, ώστε, μεταξύ άλλων, να προσδιορίζουν τα όρια μεταξύ ενδο-ομάδας και εξω-ομάδας, να κωδικοποιούν τις μεταξύ τους αντιθέσεις και αντιπαλότητες, καθώς και να προβάλλουν ταυτότητες συντονισμού/νομιμοποίησης ή αντίστασης προς ευρύτερα διαδεδομένες και κυρίαρχες ιδεολογικές τοποθετήσεις και πρακτικές (Castells 2010).

B.2.9 Κοινωνιολογία της Σχολικής Γνώσης

Το μάθημα εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας (σχολικές γνώσεις και πολιτισμικά στοιχεία) έχει γίνει αντικείμενο ανάλυσης στο πλαίσιο διαφορετικών ερευνών και κοινωνιολογικών προσεγγίσεων. Επιχειρεί να παρουσιάσει τους τρόπους με τους οποίους διαφορετικές κοινωνιολογικές θεωρίες (θεωρίες της κοινωνικής αναπαραγωγής, νέο-Μαρξιστικές, «Νέα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης») εξετάζουν αφενός τη σχέση μεταξύ της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του θεσμικού και κοινωνικού πλαισίου, στο οποίο αυτή εντάσσεται και αφετέρου (πιο συγκεκριμένα) τη σχολική γνώση ως κοινωνικό προϊόν, τη συμβολή της στην κατασκευή και ενίσχυση των κοινωνικών ιεραρχιών, καθώς και τον κοινωνικό έλεγχο που ασκείται μέσω του curriculum.

B.2.10 Μειονότητες, μετανάστες, πρόσφυγες στην εκπαίδευση

Η συγκρότηση της ταυτότητας των πολιτών και η διατήρηση της σταθερότητας κρατών με πληθυσμούς διαφορετικών εθνοτήτων και γλωσσών αποτελεί μείζονα στόχο των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων σε όλο τον κόσμο. Οι ιστορικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που προσδιορίζουν τη δημιουργία μειονοτικών, μεταναστευτικών ή προσφυγικών πληθυσμών, τις διαδικασίες ένταξης/αποκλεισμού, ταυτοτήτων, αλλά και ιεραρχήσεων είναι βασικοί άξονες του μαθήματος. Στόχος είναι οι ΜΦ να εξοικειωθούν με ένα ευρύ φάσμα βιβλιογραφίας σχετικά με τα κράτη-έθνη, την εκπαίδευση και την πολιτισμική ποικιλομορφία και να εισαχθούν σε διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις αυτού του πεδίου.

Το μάθημα εστιάζει κυρίως στον τρόπο με τον οποίο τα κρατικά εκπαιδευτικά συστήματα ορίζουν και χειρίζονται τον εθνικά/εθνοτικά «άλλο» μέσα στο τρέχον πολιτικό πλαίσιο στο λεγόμενο δυτικό κόσμο. Έμφαση δίνεται στην κριτική προσέγγιση των κατηγοριών «μειονότητες», «μετανάστες» «πρόσφυγες», τη διερεύνηση των πολιτικών διαχείρισης της εθνοπολιτισμικής πολυμορφίας, αλλά και του ρόλου της εκπαίδευσης σε θέματα ανεκτικότητας, ρατσισμού, ενσωμάτωσης, πολιτικής συμμετοχής και διαμόρφωσης ταυτότητας.

B.2.11 Ταυτότητες και Ομάδες: η συνάντηση του ψυχικού με το κοινωνικό

Το μάθημα επικεντρώνεται σε δύο από τις κεντρικότερες, και αλληλένδετες, θεματικές της σύγχρονης κοινωνικής ψυχολογίας: την ταυτότητα και τις ομαδικές σχέσεις. Η θεματολογία εκτείνεται σε τέσσερις ενότητες:

(α) Πειραματικές έρευνες των ομαδικών φαινομένων

Η πρώτη ενότητα του μαθήματος αφιερώνεται στην μελέτη των φαινομένων που διέπουν τις ομάδες, έτσι

όπως μελετήθηκαν από την πειραματική κοινωνική ψυχολογία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις διαδικασίες της κοινωνικής επιρροής. Αναλύονται κλασικές μελέτες από τη δεκαετία του 1930 και μετέπειτα καθώς και οι πρόσφατες εξελίξεις γύρω από τη μειονοτική επιρροή, την κοινωνική ταυτότητα και την κατηγοριοποίηση. Τέλος, αναδεικνύεται η σημασία αυτών των ερευνών για τη λειτουργία των ομάδων στο φυσικό περιβάλλον όπως είναι οι ομάδες στο χώρο εργασίας, στο πολιτικό πεδίο και οι ομάδες λήψης αποφάσεων.

(β) Η ψυχοδυναμική ανάλυση της διεργασίας ομάδας

Όπως στην πρώτη ενότητα έτσι και στη δεύτερη εξετάζεται η δύναμη που έχουν οι ομάδες να επηρεάζουν την ατομική συμπεριφορά, η εμπειρία και η από κοινού κατασκευή της πραγματικότητας καθώς και οι ιδιότητες που χαρακτηρίζουν τις ομάδες αυτές καθεαυτές. Η διαφορά με την πρώτη ενότητα έγκειται στον τρόπο με τον οποίον αντιμετωπίζονται οι εμπλεκόμενες ψυχολογικές διεργασίες, η φύση των υποκειμένων και η σχέση τους με τις ομάδες. Το βασικό επιχείρημα είναι ότι στις ομάδες «οι άλλοι» και «η ομάδα ως σύνολο» παράγουν φαινόμενα που βρίσκονται στη σφαίρα του ασυνειδήτου και του παραλόγου. Έτσι η έμφαση στο μέρος αυτό δεν είναι στη γνωστική επεξεργασία της πληροφορίας που είναι κατά βάση συνειδητή και προσπελάσιμη αλλά στα ασυνείδητα κίνητρα, στην ασυνείδητη επικοινωνία και στις διεργασίες ταύτισης και προβολής.

(γ) Στάσεις και κοινωνικές αναπαραστάσεις

Η ενότητα αυτή ασχολείται λιγότερο με τη διεργασία ομάδας και περισσότερο με τις αναπαραστάσεις για τον κόσμο και τις αξιολογήσεις που τις συνοδεύουν. Η κοινωνική ψυχολογία έχει συχνά αντιμετωπίσει αυτά τα θέματα μέσα από μια ατομικιστική οπτική και έχει χρησιμοποιήσει έννοιες όπως στάσεις, πιστεύω, στερεότυπα. Η ανάλυση σ' αυτό το μέρος αντιτίθεται σ' αυτήν την ατομικιστική οπτική και υποστηρίζει ότι οι αξιολογήσεις που κάνουν οι άνθρωποι βασίζονται στις κοινές τους απόψεις για τον κόσμο που στη συνέχεια ενεργοποιούνται μέσα από την κοινωνική αλληλεπίδραση και ενισχύονται μέσα από τα μαζικά μέσα επικοινωνίας. Ειδικότερα, εισάγονται τρεις εναλλακτικές προσεγγίσεις της μελέτης των αναπαραστάσεων και των κατ' επέκταση αξιολογήσεων: θεωρία των στάσεων, θεωρία κοινωνικών αναπαραστάσεων και ψυχολογία του λόγου.

(δ) Διομαδική σύγκρουση και ρατσισμός

Στην τελευταία ενότητα αναλύονται μια σειρά από θέματα που αναφέρονται σε φαινόμενα καθημερινής ή ευρύτερης σύγκρουσης και που έχουν απασχολήσει την κοινωνική ψυχολογία σχετικά πρόσφατα. Τα φαινόμενα αυτά είναι κάποτε παγκόσμιας σημασίας και έχουν πολύπλοκη πολιτική, οικονομική και κοινωνική ιστορία. Ωστόσο εφόσον εμπλέκουν άτομα που δρουν σε ατομική ή συλλογική βάση θέτουν σημαντικά ερωτήματα για τις ψυχολογικές διαστάσεις της κοινωνικής σύγκρουσης και γι' αυτό που στην κοινωνική ψυχολογία είναι γνωστό ως δι-ομαδικές σχέσεις. Επιλέγεται ως παραδειγματική δι-ομαδική συνθήκη το θέμα του ρατσισμού.

B.3 Διεπιστημονικό Σεμινάριο (ΔΣ) «Εκπαίδευση, δικαιώματα και ανισότητες»

Το σεμινάριο περιλαμβάνει συνεδρίες με διαφορετικούς ομιλητές, προερχόμενους από διαφορετικά επιστημονικά πεδία (κοινωνιολογία, κοινωνική ανθρωπολογία, γλωσσολογία, πολιτικές επιστήμες, νομική επιστήμη, επιστήμες της αναπηρίας). Το νήμα που συνδέει τους ομιλητές εμπίπτει στην ευρύτερη θεματική των κοινωνικών διακρίσεων, της ανισότητας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Το σεμινάριο επιδιώκει:

α) να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες το ευρύ φάσμα κοινωνικών παραγόντων που συντελούν στις κοινωνικές διακρίσεις, στην κοινωνική ανισότητα και στον αποκλεισμό·

β) να εξοικειωθούν οι συμμετέχοντες με ένα επίσης ευρύ φάσμα θεωρητικών προσεγγίσεων προερχόμενων από την κοινωνιολογία, την κοινωνική ανθρωπολογία, την κοινωνική γλωσσολογία, την κοινωνική γεωγραφία, τις πολιτικές επιστήμες, τις επιστήμες της αναπηρίας, καθώς και από την κοινωνιολογία της υγείας και του σώματος σχετικά με τις κοινωνικές διακρίσεις·

γ) να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες την ικανότητα να επισημαίνουν και να αναλύουν κριτικά τις διάφορες μορφές, άρρητες και ρητές, που λαμβάνουν οι κοινωνικές διακρίσεις στις σύγχρονες κοινωνίες. Για το σκοπό αυτό η κοινωνική τάξη, η εθνικότητα, το φύλο, η σωματική και πνευματική αναπηρία, η φυλή, η γλώσσα και η σεξουαλικότητα διερευνώνται κριτικά ως φορείς της δόμησης και της αναπαραγωγής της κοινωνικής ανισότητας και ως παράγοντες που οδηγούν, μέσω επεξεργασμένων ή θεσμοποιημένων μηχανισμών, στον προσδιορισμό συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων ως «διαφορετικών», «προετοιμαζόντας» το έδαφος για τον κοινωνικό αποκλεισμό τους.

B.4 Εργαστήριο μεθοδολογίας: ανάλυση δεδομένων

Το εργαστήριο εισάγει τους συμμετέχοντες α) στις βασικές μεθόδους και τις τεχνικές, που είναι κατάλληλες για την ανάλυση ποσοτικών (στατιστική ανάλυση) και ποιοτικών δεδομένων στο πλαίσιο ερευνών στις Επιστήμες του Ανθρώπου και β) στη χρήση λογισμικού για την ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων. Αποτελείται από τριώρες εβδομαδιαίες συναντήσεις. Κάθε συνάντηση διαιρείται σε δύο μέρη. Κατά τη διάρκεια του πρώτου μέρους παρουσιάζεται ένα πρόβλημα και επιλέγεται και αναπτύσσεται η κατάλληλη στατιστική μεθοδολογία για τη λύση του. Το στατιστικό περιεχόμενο αυτού του μέρους είναι: κατανομές συχνότητας και οι γραφικές παραστάσεις τους, μέτρα της κεντρικής τάσης, διασπορά, κανονική κατανομή, δειγματοληψία, δειγματοληπτική κατανομή, εκτίμηση με τα διαστήματα εμπιστοσύνης, εισαγωγή στον έλεγχο υποθέσεων, έλεγχος t, ανάλυση της διασποράς, έλεγχος με την κατανομή χ^2 , την απλή παλινδρόμηση και την εισαγωγή στην ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης, τους μη παραμετρικούς ελέγχους και την εισαγωγή στην παραγοντική ανάλυση. Συχνά παρουσιάζεται η χρήση του στατιστικού λογισμικού για την εφαρμογή των κατάλληλων αναλύσεων.

Στο δεύτερο μέρος χρησιμοποιούνται δεδομένα που προέρχονται από πραγματικές μελέτες. Η ανάλυσή τους είναι βασισμένη στη χρήση του υπολογιστή. Οι συμμε-

τέχοντες αποφασίζουν και εφαρμόζουν την κατάλληλη στατιστική επεξεργασία. Τέλος, προετοιμάζουν μια σύνοψη έκθεσης με τα συμπεράσματά τους.

Αντίστοιχα, παρουσιάζονται μέθοδοι ποιοτικής έρευνας για τη συλλογή και την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων όπως οι συνεντεύξεις, οι μελέτες πεδίου, εθνογραφία, ανάλυση περιεχομένου, η κωδικοποίηση ποιοτικών δεδομένων, ανάλογα με τα ερευνητικά ερωτήματα.

Άρθρο 7

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

1. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διарθρώνεται σε δύο (2) εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και εξεταστική περίοδο τριών (3) εβδομάδων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαληθευτικά κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

2. Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών μεταπτυχιακού φοιτητή ξεπερνά το 15% ανά μάθημα (2 απουσίες ανά μάθημα), ο φοιτητής απορρίπτεται στο συγκεκριμένο μάθημα. Δεν προβλέπεται δυνατότητα απουσίας από το Σεμινάριο της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

3. Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του ΠΜΣ πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1,00-10,00 με ενδιάμεση στρογγυλοποίηση στο μισό βαθμό (0,5). Ο ελάχιστος βαθμός επιτυχούς εξέτασης είναι το πέντε (5,00). Η βαθμολογία των μαθημάτων κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός 20 ημερών από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου.

4. Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα και το διεπιστημονικό σεμινάριο του ΠΜΣ και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εντός του προκαθορισμένου από τον Κανονισμό Σπουδών χρόνου, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

4α. Ανεπιτυχής εξέταση (συμπεριλαμβανομένης και της εξεταστικής περιόδου του Σεπτεμβρίου) σε υποχρεωτικό μάθημα συνιστά λόγο οριστικής απόρριψης από το ΠΜΣ.

4β. Μεταπτυχιακοί φοιτητές του πρώτου εξαμήνου σπουδών οι οποίοι δεν ολοκληρώνουν επιτυχώς κανένα από τα προβλεπόμενα μαθήματα ή σεμινάρια δεν μπορούν να συνεχίσουν τη φοίτηση και απορρίπτονται οριστικά από το Πρόγραμμα.

4γ. Προκειμένου οι ΜΦ να συνεχίσουν τη φοίτηση στο

δεύτερο έτος σπουδών θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τα υποχρεωτικά μαθήματα, το διεπιστημονικό σεμινάριο και τουλάχιστον δύο από τα μαθήματα επιλογής του πρώτου έτους. Σε περίπτωση αποτυχίας σε ένα μόνο μάθημα επιλογής προβλέπεται η δυνατότητα αντικατάστασής του από κάποιο άλλο επιλεγόμενο μάθημα κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους σπουδών.

4δ. Αποτυχία σε μάθημα του δεύτερου έτους σπουδών, συμπεριλαμβανομένης και της εξεταστικής περιόδου του Σεπτεμβρίου, συνιστά λόγο οριστικής απόρριψης από το ΠΜΣ και δεν επιτρέπει την ολοκλήρωση της ΜΔΕ.

4ε. Ανεπιτυχής εξέταση της ΜΔΕ συνιστά λόγο οριστικής απόρριψης από το ΠΜΣ.

5. Εάν μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, ούτως ώστε σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 4α, 4β, 4γ, 4δ του άρθρου 7, του Κανονισμού Σπουδών, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ της Σχολής, τα μέλη της οποίας έχουν το ίδιο ή συναφές αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων (παρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017).

6. Στο τρίτο (3ο) και τέταρτο (4ο) εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων (παρ. 4, άρθρου 34 του ν. 4485/2017).

Ο επιβλέπων της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι μέλος ΔΕΠ Α' Β' ή Γ' βαθμίδας, ομότιμος καθηγητής, ή μέλος ΕΕΠ και ΕΔΙΠ.

Τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ, ομότιμοι καθηγητές, ΕΕΠ και ΕΔΙΠ του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία. Μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων μπορούν να οριστούν ως μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής εφόσον διδάσκουν σε μεταπτυχιακό επίπεδο σε συναφές με το αντικείμενο του ΠΜΣ επιστημονικό πεδίο μετά από εισήγηση του επιβλέποντος.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εντάσσεται στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ και πρέπει να είναι πρωτότυπο. Η διπλωματική εργασία μπορεί να είναι είτε βιβλιογραφική έρευνα και μελέτη ενός θεωρητικού ζητήματος, είτε ερευνητική εργασία. Επίσης μετά από έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή και της συντονιστικής επιτροπής, μπορεί να περιλαμβάνει πρακτική άσκηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας υποστηρίζεται από σχετικό με τη ΜΔΕ σεμινάριο, καθώς και εργαστήριο μεθοδολογίας με αντικείμενο την ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων.

Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωμα-

τικής εργασίας είναι η ελληνική ή η αγγλική. Η έκτασή της κυμαίνεται από 17.000 έως 20.000 λέξεις χωρίς τα παραρτήματα. Περιλαμβάνει υποχρεωτικά σύντομη περιγραφή του περιεχομένου (περίληψη) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Η εργασία πρέπει να είναι δακτυλογραφημένη, σε διάστιχο 1.5, μέγεθος γραμματοσειράς 12 (Arial ή Calibri) και σελίδες μεγέθους Α4. Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, το όνομα του/της ΜΦ, το όνομα του επιβλέποντος/ουσας, ο τίτλος της Μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, και το ακαδημαϊκό έτος. Η εργασία ολοκληρώνεται και υποβάλλεται για κρίση στο τέλος του δ' εξαμήνου σπουδών. Κατατίθεται σε τέσσερα (4) βιβλιοδετημένα αντίτυπα και σε ηλεκτρονική μορφή (cd-rom).

Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής (παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017). Ο φοιτητής παρουσιάζει προφορικά την εργασία του και απαντά στις ερωτήσεις και τα σχόλια των μελών της επιτροπής.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής (παρ. 5 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017).

Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

Άρθρο 8 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α' κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Ίδρυμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (παρ. 3 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017). Την προσβασιμότητα στα συγγράμματα την αναλαμβάνει η Μονάδα Προσβασιμότητας του ΕΚΠΑ (<http://access.uoa.gr/>).

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά.

3. Χορήγηση υποτροφίας αριστείας

Προβλέπεται η χορήγηση μιας υποτροφίας ύψους εξακοσίων πενήντα ευρώ (650 €). Η υποτροφία χορηγείται με κριτήριο την επίδοση στα μαθήματα του πρώτου έτους σπουδών εφόσον πληρούνται τα παρακάτω εισοδηματικά κριτήρια. Υποψήφιοι/-ες μπορούν να είναι φοιτητές/-τριες του δευτέρου έτους σπουδών υπό την προϋπόθεση ότι το εισόδημά τους δεν υπερβαίνει:

α. το ποσόν των 20.000 € για υποψήφιους/-ες οι οποίοι υποβάλλουν ατομική δήλωση εισοδήματος. Εφόσον στην δήλωση εισοδήματος εμφανίζονται βαρύνοντα

μέλη (παιδιά) το ποσόν αυτό επαυξάνεται κατά 5000 € για κάθε βαρύνον μέλος.

β. το ποσόν των 35.000 € για υποψήφιους/-ες οι οποίοι υποβάλλουν οικογενειακή δήλωση εισοδήματος. Εφόσον στη δήλωση εισοδήματος εμφανίζονται βαρύνοντα μέλη (παιδιά) το ποσόν αυτό επαυξάνεται κατά 5000 € για κάθε βαρύνον μέλος.

Στην περίπτωση που το ατομικό εισόδημα είναι χαμηλότερο των 5.000 € απαιτείται να προσκομισθεί και το εκκαθαριστικό σημείωμα φορολογίας εισοδήματος των γονέων, εφόσον οι γονείς υποβάλλουν δήλωση.

Οι ενδιαφερόμενοι/-ες υποβάλλουν αίτηση στη Γραμματεία συνοδευόμενη από αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος φορολογίας εισοδήματος. Οι αιτήσεις εξετάζονται από τη ΣΕ. Η κατάταξη γίνεται με βάση τον γενικό βαθμό των υποψηφίων στα μαθήματα του πρώτου έτους. Η υποτροφία χορηγείται στον/ην πρώτο/η στην κατάταξη. Οι αιτήσεις που δεν εμπίπτουν στα παραπάνω εισοδηματικά όρια (υπερβαίνουν δηλαδή τα ανωτέρω οριζόμενα κατά περίπτωση ποσά) δεν λαμβάνονται υπόψη για την κατάταξη.

4. Η Συνέλευση του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- αποτύχουν στην εξέταση των προβλεπόμενων μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- αποτύχουν στην εξέταση της διπλωματικής εργασίας,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.

5. Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης οι φοιτητές του ΠΜΣ, των οποίων το ατομικό εισόδημα, εφόσον διαθέτουν ίδιο εισόδημα, και το οικογενειακό διαθέσιμο ισοδύναμο εισόδημα δεν υπερβαίνουν αυτοτελώς, το μεν ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο ΠΜΣ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο ΠΜΣ. Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα (παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4485/2017).

6. Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται α) αξιολόγηση όλων των μαθημάτων και του διεπιστημονικού σεμιναρίου και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4485/2017)

και β) Συνολική αξιολόγηση του ΠΜΣ από τους/τις τελειόφοιτους/ες Μ.Φ.

Η αξιολόγηση των μαθημάτων/διεπιστημονικού σεμιναρίου αφορά:

- την όλη συγκρότηση του περιεχομένου του μαθήματος/ σεμιναρίου,
- το βαθμό στον οποίο προσφέρει νέα γνώση σε σχέση με τις προπτυχιακές σπουδές,
- τη διασαφήνιση των εννοιών που πραγματεύεται,
- την ποιότητα της διδασκαλίας,
- την πρόσβαση σε πηγές και συναφή βιβλιογραφία
- την υποστήριξη και ανατροφοδότηση των Μ.Φ.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται με ανώνυμα ερωτηματολόγια τα οποία διανέμονται από τους διδάσκοντες/ουσες, συγκεντρώνονται με ευθύνη των Μ.Φ. και υποβάλλονται στο Γραφείο Υποστήριξης του ΠΜΣ, το οποίο και προβαίνει στην επεξεργασία των δεδομένων. Τα δεδομένα της αξιολόγησης κάθε μαθήματος κοινοποιούνται στον/στη διδάσκουσα και στη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ.

7. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του Διευθυντή του ΠΜΣ ή του Αναπληρωτή του, του Προέδρου του Τμήματος ή του Αναπληρωτή του και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του ΠΜΣ απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις «Επιστήμες της Αγωγής» στην ειδικότητα: «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα».

8. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80).

9. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος.

10. Για τη συμμετοχή τους στο ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 650 ευρώ ανά εξαμήνου. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου.

11. Στην περίπτωση χορήγησης παράτασης ενός εξαμήνου για την ολοκλήρωση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, το ειδικό τέλος φοίτησης για το επιπλέον εξαμήνου φοίτησης ορίζεται σε 300 ευρώ εφάπαξ.

Άρθρο 9

ΥΠΟΔΟΜΗ ΠΜΣ

1. Για την εύρυθμη λειτουργία του ΠΜΣ θα διατεθούν αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

2. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ, αλλά και από επιπλέον προ-

σωπικό για τη στελέχωση του σπουδαστηρίου και του γραφείου υποστήριξης των μεταπτυχιακών φοιτητών, το οποίο διασφαλίζεται μέσω αυτοχρηματοδότησης από το ΠΜΣ.

3. Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ μπορεί να προέρχεται από:

- α) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,
- β) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,
- γ) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
- δ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),
- ε) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

Επειδή τα λειτουργικά έξοδα του Π.Μ.Σ. δεν καλύπτονται εξ ολοκλήρου από τις ανωτέρω πηγές χρηματοδότησης, μέρος των λειτουργικών του εξόδων καλύπτεται από τέλη φοίτησης.

4. Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του Π.Μ.Σ., ο οποίος κατατίθεται στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ (παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4485/2017). Ο εν λόγω απολογισμός με ευθύνη της Κοσμητείας αποστέλλεται αμελλητί στα μέλη της οικείας ΕΣΕ (παρ. 5 του άρθρου 44 του ν. 4485/2017).

5. Η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ θα γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του ν. 4485/2017.

Άρθρο 10

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΠΜΣ

Οι διδάσκοντες του ΠΜΣ, προέρχονται, κατά τουλάχιστον 60%, από:

- μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία,
- μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, κατόχους διδακτορικού διπλώματος εκτός κι αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής,
- ομότιμους καθηγητές (άρθρο 69 του ν. 4386/2016) και αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος,
- διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112),
- επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους είτε κάτοχους διδακτορικού διπλώματος είτε υποψήφιους διδάκτορες είτε εξαιρετικής τεχνικής εμπειρίας, οι οποίοι μπορεί να απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι με απόφαση της Συνέλευσης και πράξη του Προέδρου του οικείου Τμήματος για τη διεξαγωγή διδακτικού και ερευνητικού έργου, καθοριζόμενου με τη σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του ακαδημαϊκού υποτρόφου και του Πρύτανη του οικείου ΑΕΙ. (παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011).

Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης το Τμήματος ανατίθεται διδασκαλία σε:

- μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ,
- ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014, της Ακαδημίας Αθηνών,
- επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ,
- επισκέπτες μεταδιδακτορικούς ερευνητές, Έλληνες ή αλλοδαπούς νέους επιστήμονες, κάτοχους διδακτορικού διπλώματος (παρ. 7 του άρθρου 16 του ν. 4009/2011) ή γίνονται νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τα ανωτέρω (παρ. 1, 2, 5 και παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017).

Η ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του ΠΜΣ γίνεται ύστερα από εισήγηση της ΣΕ και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

- Οι ειδικότερες προϋποθέσεις διαδικασία πρόσκλησης, καθώς και οι ειδικότεροι όροι απασχόλησης και κάθε θέμα σχετικό με τους επισκέπτες διδάσκοντες ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

- Οι προϋποθέσεις συμμετοχής αφυπηρεσάντων μελών ΔΕΠ σε ΠΜΣ προσδιορίζονται με βάση τις κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 29 Δεκεμβρίου 2021

Ο Πρύτανης

ΜΕΛΕΤΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ